

Redovisning rörande bilaterala och multilaterala samarbeten

(Uppdrag 1f - regeringsbeslut 9, planeringsanvisningar 2004-09-30,
Fö2004/2233/MIL.)

INNEHÅLL

1. Uppgiften	3
2. Sammanfattning.....	3
3. Redovisning	3
3.1 Analys av uppgiften	3
3.2 Avgränsningar i steg 1	4
3.3 Metod i steg 1	5
3.4 Slutsatser och förslag	6
3.5 Bi- och multilaterala samarbeten inom området utbildning och förbandsutbildning.....	7
3.5.1 <i>Belgien</i>	7
3.5.2 <i>Bosnien-Hercegovina</i>	7
3.5.3 <i>Brasilien</i>	8
3.5.4 <i>Danmark</i>	8
3.5.5 <i>Egypten</i>	9
3.5.6 <i>Estland</i>	9
3.5.7 <i>Finland</i>	9
3.5.8 <i>Frankrike</i>	10
3.5.9 <i>Grekland</i>	11
3.5.10 <i>Israel</i>	12
3.5.11 <i>Italien</i>	12
3.5.12 <i>Japan</i>	12
3.5.13 <i>Kanada</i>	13
3.5.14 <i>Kina</i>	13
3.5.15 <i>Kroatien</i>	13
3.5.16 <i>Lettland</i>	13
3.5.17 <i>Litauen</i>	14
3.5.18 <i>Malaysia</i>	14
3.5.19 <i>Nederländerna</i>	14
3.5.20 <i>Norge</i>	15
3.5.21 <i>Polen</i>	16
3.5.22 <i>Ryssland</i>	16
3.5.23 <i>Schweiz</i>	16
3.5.24 <i>Singapore</i>	17

3.5.25	<i>Slovakien</i>	17
3.5.26	<i>Spanien</i>	17
3.5.27	<i>Storbritannien</i>	18
3.5.28	<i>Sydafrika</i>	19
3.5.29	<i>Thailand</i>	20
3.5.30	<i>Tjeckien</i>	20
3.5.31	<i>Turkiet</i>	20
3.5.32	<i>Tyskland</i>	20
3.5.33	<i>Ukraina</i>	21
3.5.34	<i>Ungern</i>	22
3.5.35	<i>USA</i>	22
3.5.36	<i>Österrike</i>	23
3.6	Försvarsmaktens internationella materielsamarbeten.....	24
3.6.1	<i>Multilaterala samarbetsformer</i>	24
3.6.2	<i>Bilaterala samarbetsformer</i>	26

1. Uppgiften

Ur regeringsbeslut 9, 2004-09-30, Fö2004/2233/MIL:

”Försvarsmakten skall analysera och redovisa lämpliga områden, partners och former för samarbeten bilateralt/multilateralt. Uppdraget skall redovisas senast den 30 april 2005.”

2. Sammanfattning

Bi- och multilateralt utbildnings- och förbandsutbildningssamarbete utgör en förutsättning för fortsatt utveckling mot interoperabilitet. Försvarsmakten rekommenderar att ökat fokus bör läggas på att etablera och vidareutveckla sådana utbildnings- och övningsarbeten med de nordiska länderna, de tongivande väst-europeiska NATO-länderna och USA.

Försvarsmakten rekommenderar en generell ambitionshöjning avseende deltagandet i bi- och multilateral övningsverksamhet med större förband inom högkonfliktnivåscenarion. En ambitionshöjning bör särskilt övervägas inom det markoperativa området i den nära framtiden.

Internationella partners bör erbjudas att delta i svensk övningsverksamhet och nyttja svenska utbildnings- och provningsanläggningar mot kostnadsdelning inom de områden där Sverige besitter viss unik förmåga och kompetens.

Analys och inriktning av bi- och multilaterala samarbeten inom de områden som avgränsats i redovisningen kommer fortsatt att göras inom utvecklings- och inriktningsprocessen.

3. Redovisning

3.1 Analys av uppgiften

Den 21 oktober 2004 genomfördes uppdragsdialog med Fö/SI. I samband härmed gjordes en avstämning av uppdragets inriktning och omfattning.

Mot bakgrund av att uppdraget uppfattades som mycket omfattande beslutades att det skall hanteras i två steg.

Steg 1, som redovisas här omfattar en kartläggning av förekommande bi- och multilaterala samarbeten i kontexten utbildning och förbandsutbildning samt Försvarets övergripande rekommendationer avseende hur dessa samarbeten bör inriktas i den nära framtiden. Redovisningen är huvudsakligen indelad i det markoperativa, det luftoperativa respektive det sjöoperativa området. Det anges också i de fall det är möjligt mot vilka funktioner samarbetena främst syftar och till vilken nytta samarbetena sker.

Försvarets rekommendationer avseende inriktningar och prioriteringar av bi- och multilaterala utbildnings- och förbandsutbildningssamarbeten redovisas som slutsatser.

Vidare redovisas också sammanhållet, och övergripande, Försvarets internationella materielsamarbeten.

Det redovisas också ett antal förslag på områden för kostnadsdelning:

- områden där Försvarets har behov
- områden där andra försvarsmakter uppfattas som intresserade.

Steg 2, som skall redovisas vid en senare tidpunkt, bör utgöra en fullständig revidering av den tidigare framtagna bilaterala studien¹. Försvarets avser att hantera steg 2 inom ramen för utvecklings- och inriktningsprocessen. Steg 2 bör minst omfatta de sakområden som framgår nedan:

- Forskning och teknikutveckling
- Exportstöd
- Militärstrategi
- Materieförsörjning - inriktning och prioritering
- Utbildning och förbandsutbildning.

Föreliggande redovisning bedöms kunna utgöra en delmängd i steg 2.

3.2 Avgränsningar i steg 1

Följande avgränsningar har gjorts för uppdraget:

Inga förslag lämnas i redovisningen avseende framtida prioriteringar och inriktningar avseende materielsamarbeten. Strategin för Försvarets materielförsörjning är tidigare redovisad i en hemlig skrivelse². Denna uppfattas fortfarande som aktuell.

¹ HKV skr H 01800: 80681 Inriktning för planering av Försvarets bilaterala verksamhet

² HKV skr H 01800: 81343 FM landinriktning för materielförsörjning

Uppdraget behandlar av sekretesskäl ej den militära underrättelse- och säkerhetstjänstens (MUST) internationella förbindelser.

Uppdraget behandlar av sekretesskäl ej specialförbandens (SF) internationella samarbeten.

Uppdraget behandlar ej Försvarets samarbeten på militärstrategisk nivå med multinationella säkerhetspolitiska organisationer såsom FN, OSSE, EU och NATO.

Uppdraget behandlar ej Försvarets samarbeten som sker inom ramen för internationella fredsbevarande insatser.

3.3 Metod i steg 1

I syfte att kunna avge ett heltäckande svar till Regeringskansliet beslutades att steg 1 av uppdraget skulle förankras på stor bredd.

Inledningsvis genomfördes en bred kartläggning av förekommande bi- och multilaterala samarbetsformer inom Försvaretsmakten. Denna kartläggning har skett genom ett remissförfarande där Försvaretsmakten förband, skolor och centra samt Sveriges försvarsattachéer och Högkvarterets ledningar ombads besvara fyra frågeställningar.

Remissinstanserna ombads att tydligt ange hur de förekommande bi- och multilaterala samarbetena kan relateras till Försvaretsmakten huvuduppgifter, verksamhetsuppdrag och funktionsindelning³ på strategisk och operativ nivå. Vidare ombads remissinstanserna yttra sig över i vilken utsträckning samarbetena borde utvecklas, ominriktas eller avvecklas samt om förutsättningar för kostnadsdelning (pooling) bedöms föreligga.

Därefter har inkomna remissvar analyserats inom arbetsgruppen. Svar har inkommit från samtliga residenta försvarsattachéer, huvuddelen av Försvaretsmakten förband, skolor och centra samt från berörda ledningar och avdelningar inom HKV.

³ Ledning, informationshantering, underrättelse- och säkerhetstjänst, verkan mot markmål, verkan mot sjö-
mål, verkan mot luftmål, verkan på informationsarenan, logistik inklusive sjukvård, skydd och strategisk
rörlighet.

3.4 Slutsatser och förslag

Den bild som tecknas genom redovisningen på omstående sidor klarlägger att huvuddelen av de bi- och multilaterala samarbeten som sker i kontexten utbildning och förbandsutbildning och som tydligt bidrar till vidmakthållande och utveckling av olika funktioner sker med de nordiska länderna, de tongivande västeuropeiska NATO-länderna samt USA.

Det är tydligt att dessa samarbeten idag utgör en förutsättning för fortsatt utveckling mot interoperabilitet.

Försvarsmakten rekommenderar att ökat fokus bör läggas på att etablera och vidareutveckla dessa samarbeten.

Försvarsmakten rekommenderar en generell ambitionshöjning avseende deltagandet i bi- och multilateral övningsverksamhet med större förband inom högkonfliktnivåscenarion.

En ambitionshöjning bör särskilt övervägas inom det markoperativa området i den nära framtiden.

Försvarsmakten deltar redan i stor omfattning i bi- och multilaterala utbildnings- och förbandsutbildningssamarbeten syftande till utveckling av funktionerna på det sjöoperativa området. Det är Försvarsmaktens bedömning att omfattningen av denna verksamhet ligger på en hög nivå varför en ambitionshöjning i kvantitativa termer inom detta område inte behöver övervägas i den nära framtiden. Kvalitén på vissa övningar bör höjas i samråd med planeringsansvariga nationer.

Försvarsmakten deltar i relativt stor omfattning även i bi- och multilaterala utbildnings- och förbandsutbildningssamarbeten syftande till utveckling av funktionerna på det luftoperativa området. Det är Försvarsmaktens bedömning att omfattningen av denna verksamhet ligger på en rimlig nivå som bör bibehållas.

Internationella partners bör erbjudas delta i svensk övningsverksamhet och nyttja svenska utbildnings- och provanläggningar mot kostnadsdelning inom de områden där Sverige besitter viss unik förmåga och kompetens.

Exempel på områden som Försvarsmakten i nuläget uppfattar som aktuella att erbjuda internationella partners mot kostnadsdelning:

- Övning och utbildning på svenska övnings- och skjutfält.
- Övning och utbildning i extrem kyla.
- Överlevnadsutbildning för bl a flygförare vid Försvarsmaktens överlevnads-skola (FÖS).
- Peace Keeping-utbildning (nivåindelad).

- Tränings- och utbildningsanordningar för materielsystem som är utvecklade i Sverige och exporterade till andra länder (JAS och CV 90).
- Anläggningar för verifiering och validering (FMV).
- Prov- och testanläggningar (FMV).

Exempel på för Försvarsmakten viktiga behovsområden vilka uppfattas som aktuella för kostnadsdelning:

- Träningsanläggningar för helikopterutbildningar.
- Grundläggande flygutbildning för stridsflygare.

Analys och inriktning av bi- och multilaterala samarbeten inom de områden som avgränsats i redovisningen kommer fortsatt att göras inom utvecklings- och inriktningsprocessen.

3.5 Bi- och multilaterala samarbeten inom området utbildning och förbandsutbildning

3.5.1 Belgien

Ett samarbete i kontexten Combat Search And Rescue (*CSAR*) och Survival Evasion Rescue and Escape (*SERE*) sker på multilateral basis med Belgien, Frankrike, Spanien, Italien, Nederländerna, Tyskland och Storbritannien.

Årligen sker samövning i kontexten vinterförmåga under fredsfrämjande insatser i Arvidsjaur.

Belgien är *Lead Nation* inom ECAP NBC avseende utveckling av EOD/NBC-förmåga.

3.5.2 Bosnien-Hercegovina

Sverige har en resident försvarsattaché i Bosnien-Hercegovina med sidoackreditering i Kroatien.

Stabssamtal genomförs ej.

Begränsat bilateralt samarbete på utbildningsområdet förekommer.

3.5.3 *Brasilien*

Sverige har en reseattaché i Brasilien.

Stabssamtal genomförs ej.

Begränsat bilateralt samarbete förutom det exportstödsrelaterade.

3.5.4 *Danmark*

Sverige har en reseattaché i Danmark.

Stabssamtal genomförs årligen – senast i Danmark under 2004. Kommande stabssamtal genomförs i Sverige under våren 2005.

Omfattande bilateralt samarbete sker inom samtliga operativa områden.

Förmågan att lösa markoperativa uppgifter utvecklas främst genom samövningar på bilateral basis inom flygbasjägarområdet genom utbyten med Haerens Kampskole och Jaegerkorpset. Vidare sker årliga samövningar med Jaegerkorpset i Arvidsjaur i kontexten vinterförmåga. Enheter ur Försvarsmakten deltar regelbundet vid övningar med Jaegerkorpset i Danmark.

Utbyten sker mellan Ing 2 och Artilleristridsskolan och deras motsvarigheter i Danmark.

Förmågan att lösa luftoperativa uppgifter utvecklas främst genom samövning på multilateral basis (Sverige – Norge – Danmark – Finland) i kontexten nödlägesövning som innebär möjligheter för länderna att merutnyttja varandras landningsbanor.

Samordning och utbildning sker vidare inom lufttrafikledningstjänsten på multilateral basis med Danmark och Nederländerna.

Erfarenhetsutbyte inom UAV-området sker på multinationell basis med Danmark, Nederländerna och Frankrike.

Förmågan att lösa sjöoperativa uppgifter utvecklas främst genom samövningar på bi- och multilateral basis inom områdena ubåtsjakt, ubåtspaning, luftförsvar och eskort. Samarbetena syftar främst till utveckling inom funktionerna ledning, logistik, informationshantering och verkan mot sjömål.

Fortsatt utveckling av samarbetet inom underrättelse- och säkerhetstjänsten mellan FM UndSäkC och danska motsvarigheten vad avser metoder och teknik samt språkutbildning rekommenderas. Vidare bör samarbetet inom bildtolkning vidareutvecklas.

Elevutbyte mellan FHS och Forsvarsakademien (FAK) sker på FHS chefsprogramsnivå. Vidare sker utbyte av lärare mellan skolorna.

3.5.5 *Egypten*

Sveriges försvarsattaché i Schweiz är sidoackrediterad i Italien (t o m 2005-06-30) och Egypten.

Stabssamtal genomförs ej.

3.5.6 *Estland*

Sverige har en resident försvarsattaché i Estland.

Stabssamtal genomförs årligen – senast under 2003 i Sverige. Kommande stabssamtal planeras genomföras under juni 2005 i Estland. Samtalen var planerade till 2004, men sköts upp av de estniska värdarna.

Begränsat bilateralt samarbete. Estland kommer att ingå i den nordiska EU Battle Group (NBG).

En elev har genomfört specialinstruktörsutbildning, NBC, i Sverige (tio veckor).

Utbyte sker på försvarshögskolenivå med Baltic Defence College.

3.5.7 *Finland*

Sverige har en resident försvarsattaché i Finland.

Stabssamtal genomförs årligen – senast under november 2004 i Sverige. Kommande stabssamtal planeras genomföras under hösten 2005 i Finland.

Omfattande samarbete sker på samtliga operativa områden.

Förmågan att lösa markoperativa uppgifter utvecklas främst genom utbyten och samövningar på förbandsnivån. De funktioner som främst utvecklas är ledning och verkan mot mark- och luftmål. Ett särskilt samarbete sker på förbandsnivå inom militärpolisområdet.

Förmågan att lösa luftoperativa uppgifter utvecklas främst genom samövning och förbandsutbyten, t ex Artic Fighter Meet, Cross Border Training och Nordic Air Meet. Vidare sker samövning på multilateral basis (Sverige – Norge – Danmark – Finland) i kontexten nödlägesövning som innebär möjligheter för länderna att merutnyttja varandras landningsbanor.

Förmågan att lösa sjöoperativa uppgifter utvecklas främst genom utbyten och samövningar. Övningarna syftar till utveckling inom funktionerna ledning, logistik, underrättelse- och säkerhetstjänst, verkan mot sjömål, verkan mot luftmål, verkan mot markmål och verkan på informationsarenan.

Ett särskilt samarbete sker på amfibieområdet. Vidare genomförs sjöstridskrafternas samövning LOVISA årligen. Övningen omfattar ubåtsjakt, minröjning, luftförsvar, eskort och embargo såväl i konventionellt scenario som med en asymmetrisk hotbild.

Navy-to-Navy Talks genomförs regelbundet.

Utbyte av elever och lärare sker mellan ländernas respektive försvarshögskolor.

Utbyte av lärare sker mellan SWEDINT och FINCENT.

Finland samarbetar med Sverige inom ramen för den nordiska EU Battle Group (NBG).

Fortsatt utveckling av samarbetet inom underrättelse- och säkerhetstjänsten mellan FM UndSäkC och finska motsvarigheten vad avser metoder och teknik samt språkutbildning rekommenderas.

Flygträning av helikopterbesättningar genomförs i högaltitud terräng.

Samarbete i form av informationsutbyte sker inom sjö- och luftlägesinformationsområdet.

3.5.8 Frankrike

Sverige har en resident försvarsattaché i Frankrike med sidoackreditering i Spanien. Försvarsavdelningen består vidare av en biträdande försvarsattaché.

Stabssamtal genomförs årligen – senast under april 2004 i Frankrike. Kommande stabssamtal planeras att genomföras under maj 2005 i Sverige.

Omfattande bilaterala samarbeten föreligger inom samtliga sakområden.

Förmågan att lösa markoperativa uppgifter utvecklas främst genom samövningar och utbyten på förbandsnivå. Inriktningen av denna verksamhet är grundläggande stridsteknik och taktik vid uppträdande i extrem kyla. Verksamheten genomförs årligen i Arvidsjaur.

Tack vare detta samarbete ges Försvarmakten möjlighet att delta med mindre enheter i multilateral övningsverksamhet i Frankrike som genomförs i ett fredsbevarande scenario. Utveckling sker främst inom funktionerna ledning, logistik, verkan mot markmål och informationshantering.

Förmågan att lösa luftoperativa uppgifter utvecklas främst genom samövningar och utbyten på förbandsnivå. Flygvapnet har ett sedan flera år etablerat samarbete inom spaningsflygområdet.

Erfarenhetsutbyte inom UAV-området sker på multinationell basis med Frankrike, Nederländerna och Danmark.

Sverige har en samverkansofficer placerad vid Centre de Planification et Commandement Operationelle (CPCO) på deltid.

Vidare har Försvarmakten elevplatser vid Collège Interarmées de Défense (CID). Utbytet sker under alternativt efter chefsprogrammet.

Försvarmakten har vidare ett formaliserat utbyte med den franska försvarmakten av yngre officerare. Utbytet är rullande mellan försvarsgrenarna – en svensk marinofficer har deltagit i den franska marinens långresa. Det planeras för framtida utbyten med elever ur övriga försvarsgrenar.

Den franska försvarmakten deltar i övning VIKING i viss omfattning.

Ett multinationellt samarbete sker med Frankrike, Tyskland, Storbritannien, Spanien och Italien avseende utveckling av det framtida soldatsystemet.

Ett samarbete i kontexten Combat Survival and Rescue (CSAR) och Survival Evasion Rescue and Escape (SERE) sker på multilateral basis med Frankrike, Belgien, Spanien, Italien, Nederländerna, Tyskland och Storbritannien.

3.5.9 Grekland

Sverige har en reseattaché i Grekland.

Stabssamtal genomförs årligen.

Begränsat bilateralt samarbete. Existerande samarbete sker huvudsakligen inom försvarsmaterielområdet.

3.5.10 *Israel*

Sveriges försvarsattaché i Turkiet är sidoackrediterad i Israel. Resident försvarsattaché placeras i Israel 2005-07-01.

Stabssamtal genomförs ej.

Mycket begränsat bilateralt samarbete.

3.5.11 *Italien*

Sveriges försvarsattaché i Schweiz är sidoackrediterad i Italien och Egypten. En resident försvarsattaché placeras i Italien 2005-07-01.

Stabssamtal genomförs vartannat år – senast under oktober 2004 i Sverige. Kommande stabssamtal planeras att genomföras under 2006 i Italien.

Begränsat bilateralt samarbete föreligger. Samarbete sker främst i form av besöks- och studieresor.

Det föreligger ett uttalat italienskt intresse för möjligheten att kunna utnyttja Försvarsmaktens övnings- och skjutfält.

Ett multinationellt samarbete sker med Italien, Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Spanien avseende utveckling av det framtida soldatsystemet.

Ett samarbete i kontexten Combat Survival and Rescue (CSAR) och Survival Evasion Rescue and Escape (SERE) sker på multilateral basis med Italien, Belgien, Frankrike, Spanien, Nederländerna, Tyskland och Storbritannien.

3.5.12 *Japan*

Sverige kommer att ha en resident försvarsattaché i Japan fr o m 2005-07-01.

Stabssamtal genomförs ej.

3.5.13 *Kanada*

Sverige har en reseattaché i Kanada.

Stabssamtal genomförs ej.

Begränsat bilateralt samarbete inom flygutbildningsområdet förekommer. Samarbete sker inom NBF-området.

3.5.14 *Kina*

Sverige har en resident försvarsattaché i Kina.

Stabssamtal genomförs ej.

Mycket begränsat bilateralt samarbete förekommer, främst besöks- och studieresor.

3.5.15 *Kroatien*

Sveriges försvarsattaché i Bosnien-Hercegovina är sidoackrediterad i Kroatien.

Stabssamtal genomförs ej.

Bilateralt samarbete förekommer i mycket begränsad omfattning.

3.5.16 *Lettland*

Sverige har en resident försvarsattaché i Lettland.

Stabssamtal genomförs årligen – senast under september 2004 i Lettland. Kommande stabssamtal planeras genomföras under det första kvartalet 2006.

Begränsat bilateralt samarbete.

Utbyte sker på försvarshögskolenivå med Baltic Defence College.

3.5.17 Litauen

Sverige har en resident försvarsattaché i Litauen.

Stabssamtal genomförs årligen – senast under 2003 i Sverige. Kommande stabssamtal planeras till första kvartalet 2006.

Begränsat bilateralt samarbete.

Elever har genomfört specialinstruktörsutbildning, NBC, i Sverige (tio veckor).

Utbyte sker på försvarshögskolenivå med Baltic Defence College.

3.5.18 Malaysia

Sverige har en reseattaché i Malaysia.

Stabssamtal genomförs ej.

3.5.19 Nederländerna

Sverige har en reseattaché i Nederländerna.

Stabssamtal genomförs ej.

Bilateralt samarbete förekommer inom samtliga sakområden.

Förmågan att lösa markoperativa uppgifter utvecklas främst genom utbyten och samövningar. Försvarsmakten undersöker i nuläget möjligheterna för ett närmare samarbete inom området luftburna förband (helikopter).

Gemensamma flygövningar har tidigare genomförts. Samordning och utbildning sker vidare inom lufttrafikledningstjänsten på multilateral basis med Nederländerna och Danmark.

Den holländska försvarsmakten sänder årligen elever till kurser vid Försvarsmaktens Överlevnadsskola (FÖS) t ex överlevnadsutbildning av helikopterbesättningar i vintermiljö.

Erfarenhetsutbyte inom UAV-området sker på multinationell basis med Nederländerna, Frankrike och Danmark.

Ett regeringsbeslut om fördjupat bilateralt samarbete inom ledningssystemområdet föreligger.

Ett samarbete i kontexten Combat Survival and Rescue (CSAR) och Survival Evasion Rescue and Escape (SERE) sker på multilateral basis med Nederländerna, Belgien, Frankrike, Spanien, Italien, Tyskland och Storbritannien.

Fortsatt utveckling sker av samarbetet inom underrättelse- och säkerhetstjänsten inom bildtolkning.

3.5.20 Norge

Sverige har en resident försvarsattaché i Norge.

Stabssamtal genomförs årligen – senast under juni 2004 i Norge. Kommande stabssamtal planeras att genomföras under hösten 2005 i Sverige.

Omfattande bilaterala samarbeten sker inom samtliga sakområden.

Förmågan att lösa markoperativa uppgifter utvecklas främst genom utbyten och samövningar på förbandsnivå. Utbyten sker bl a inom områdena vintertjänst och teknisk tjänst.

Förmågan att lösa luftoperativa uppgifter utvecklas främst genom samövningar och utbyten på förbandsnivå. Vidare sker samövning på multilateral basis (Sverige – Norge – Danmark – Finland) i kontexten nödlägesövning som innebär möjligheter för länderna att merutnyttja varandras landningsbanor.

Förmågan att lösa sjöoperativa uppgifter utvecklas främst genom utbyten och samövningar på förbandsnivå. På ubåtsområdet sker årlig ubåtsräddningsövning som syftar till utveckling inom främst funktionerna ledning och logistik.

Samarbetet sker inom ramen för Nordic Battle Group (NBG).

Fortsatt utveckling sker av samarbetet inom underrättelse- och säkerhetstjänsten mellan FM UndSäkC och norska motsvarigheten vad avser metoder och teknik samt språkutbildning.

Elever har genomfört specialinstruktörsutbildning, NBC, i Sverige (tio veckor).

Utbyte av lärare och elever sker mellan ländernas respektive försvarshögskolor.

Sverige har sedan årsskiftet två PSE-officerare vid NATO Joint Warfare Center i Stavanger.

3.5.21 Polen

Sverige har en resident försvarsattaché i Polen med sidoackreditering i Ukraina.

Stabssamtal genomförs årligen – senast under juni 2004 i Sverige. Kommande stabssamtal planeras genomföras under hösten 2005 i Polen.

Det begränsade samarbete som sker mellan försvarsmakterna regleras årsvis i en s k arrangemangsplan som inte undertecknas.

Det föreligger ett polskt intresse för Försvarmaktens kompetens inom områdena:

- ubåtsskyddssystem (skydd av hamnar)
- minröjning
- ubåtsjakt.

Gemensamma ubåtsräddningsövningar genomförs.

3.5.22 Ryssland

Sverige har en resident försvarsattaché i Ryssland med sidoackreditering i Vitryssland, Georgien och Uzbekistan. Försvarsavdelningen består vidare av en biträdande attaché och en teknisk assistent.

Stabssamtal genomförs årligen – senast under oktober 2004 i Sverige. Kommande stabssamtal genomförs i Ryssland under juni 2005.

Det begränsade samarbete som sker mellan försvarsmakterna regleras årsvis i en s k arrangemangsplan som undertecknas av Försvarsdepartementet. Utbyte sker årligen i form av besöks- och studieresor.

Samarbete sker inom försvarsmiljöområdet. Ett särskilt samarbete sker med koppling till ledarskaps- och demokratifrågor.

Försvarsmakten undersöker möjligheterna att bjuda in enheter ur ryska armén till övningsverksamhet i Sverige.

3.5.23 Schweiz

Sverige har en resident försvarsattaché i Schweiz med sidoackreditering i Italien och Egypten.

Beslut har fattats under 2005 att stabssamtal skall hållas.

Bilateralt samarbete förekommer inom ett antal sakområden t ex träning av stridsvagnsbesättningar.

Den schweiziska försvarsmakten deltar i VIKING-övningen.

Den schweiziska försvarsmakten har visat tydligt intresse för Försvarsmaktens kompetens inom området Peace Keeping. Man sänder elever till SWEDINT regelbundet.

Vidare har man visat ett uttalat intresse för möjligheten att kunna utnyttja Försvarsmaktens övnings- och skjutfält.

3.5.24 *Singapore*

Sverige har en resident försvarsattaché i Singapore med sidoackreditering i Thailand.

Stabssamtal genomförs ej. Samtal mellan försvarsmakterna inom ledningssystemområdet genomförs.

Samarbete genomförs inom ledningssystemområdet och det marina området. Ett avtal om samarbete inom det marina området tecknades under 2004.

3.5.25 *Slovakien*

Sverige har en resident försvarsattaché i Österrike med sidoackreditering i Slovakien.

Stabssamtal genomförs ej.

Möjligheter till bilateralt samarbete bedöms återfinnas främst inom materielområdet.

3.5.26 *Spanien*

Sveriges försvarsattaché i Frankrike är sidoackrediterad i Spanien.

Stabssamtal genomförs ej.

Endast begränsat bilateralt samarbete förekommer.

Försvarsmakten erhåller sporadiskt inbjudningar till spanska militära övningar. Försvarsmakten har bjudit in Spanien till övning VIKING.

Försvarsmakten har sänt elever till spanska militära skolor – senaste gången var 1994–1996 då en elev genomgick Naval War College och Joint Combined Operations Staff Course.

Ett multinationellt samarbete sker med Spanien, Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien avseende utveckling av det framtida soldatsystemet.

Ett samarbete i kontexten Combat Survival and Rescue (CSAR) och Survival Evasion Rescue and Escape (SERE) sker på multilateral basis med Spanien, Belgien, Frankrike, Italien, Nederländerna, Tyskland och Storbritannien.

3.5.27 *Storbritannien*

Sverige har en resident försvarsattaché i Storbritannien med sidoackreditering till Irland.

Försvarsavdelningen består vidare av en biträdande försvarsattaché.

Stabssamtal genomförs årligen – senast i Storbritannien under november 2004. Kommande stabssamtal planeras genomföras i Sverige under hösten 2005.

Omfattande bilaterala samarbeten föreligger inom samtliga sakområden.

Storbritannien utgör en viktig samarbetspartner inom funktionen ledning på konceptuell och experimentell nivå.

Nära samarbete sker med Storbritannien i kontexten OHQ/FHQ inom utvecklingen av EU Battle Group. Samarbetet syftar till utveckling inom ett flertal funktioner – särskilt kan framhållas ledning, underrättelse- och säkerhetstjänst och informationshantering på det markoperativa området.

Förmågan att lösa luftoperativa uppgifter utvecklas främst genom utbyte på förbandsnivå. För närvarande sker emellertid inga utbyte mot bakgrund av problematiken med MoU-frågan (Training and Exercises).

Förmågan att lösa sjöoperativa uppgifter utvecklas främst genom samövningar på bi- och multilateral basis i kontexten Flag Officers Sea Training (FOST), Joint Maritime Course (JMC) ubåtsräddningsövningar. Dessa övningar syftar främst till utveckling inom funktionerna ledning, logistik, underrättelse- och säkerhetstjänst, verkan mot sjömål, strategisk rörlighet och informationshantering.

Navy-to-Navy Talks förs årligen. Under dessa samtal utbyts information inom främst funktionerna ledning och underrättelsetjänst.

Storbritannien har visat intresse för Försvarets kompetens inom områdena:

- övning och utbildning på svenska övnings- och skjutfält (t ex Vidsele)
- möjligheten att kunna utnyttja den dynamiska flygsimulatoren (DFS) för så kallad G-belastningsträning
- möjligheten att kunna utnyttja Flygvapnets Luftstridssimuleringscenter (LSC).

Försvarets sänder elever till flera fackkurser och försvarshögskolor på olika nivåer i Storbritannien.

Ett multinationellt samarbete sker med Storbritannien, Tyskland, Frankrike, Spanien och Italien avseende utveckling av det framtida soldatsystemet.

Ett samarbete i kontexten Combat Survival and Rescue (CSAR) och Survival Evasion Rescue and Escape (SERE) sker på multilateral basis med Storbritannien, Belgien, Frankrike, Spanien, Italien, Nederländerna och Tyskland.

Försvarets har i enlighet med regeringens beslut ett bemyndigande att förhandla med den brittiska försvarsmakten om ett MoU (Training and Exercises). Förhandlingarna har avbrutits under sommaren 2004 utan att parterna kunnat enas om något slutligt avtalsutkast.

Det är bedömningen att detta utestående MoU utgör ett hinder för ett ytterligare fördjupat bilateralt övnings- och utbildningsutbyte.

Fortsatt utveckling sker av samarbetet inom underrättelse- och säkerhetstjänsten mellan FM UndSäkC och brittiska motsvarigheten vad avser metoder och teknik samt språkutbildning.

Försvarets genomför på regeringens uppdrag sedan 2001 samarbete inom NBC-funktionen.

3.5.28 Sydafrika

Sverige har en resident försvarsattaché i Sydafrika med sidoackreditering i Namibia, Angola, Demokratiska Republiken Kongo och Mozambique.

Stabssamtal genomförs ej.

Nuvarande bilaterala samarbete sker huvudsakligen som en följd av exportstöd.

3.5.29 Thailand

Sveriges försvarsattaché i Singapore är sidoackrediterad i Thailand.

Stabssamtal genomförs ej.

Bilateralt samarbete sker huvudsakligen som en följd av exportstöd.

3.5.30 Tjeckien

Sverige har en resident försvarsattaché i Tjeckien.

Stabssamtal genomförs ej i nuläget – dock tidigare, senast 2000.

Det bilaterala samarbetet inom det luftoperativa området med den tjeckiska försvarsmakten är exportstödsrelaterat och utgörs bl a av utbildningar i Sverige samt stöd på Caslav Airbase – s k ”in country support”.

Visst bilateralt samarbete sker inom NBC-området i enlighet med regeringsbeslut.

3.5.31 Turkiet

Sverige har en resident försvarsattaché i Turkiet med sidoackreditering i Israel (t o m 2005-06-30).

Stabssamtal genomförs för närvarande ej – planeras dock att påbörjas under 2005.

Begränsat bilateralt samarbete.

3.5.32 Tyskland

Sverige har en resident försvarsattaché i Tyskland. Försvarsavdelningen består vidare av en biträdande försvarsattaché.

Stabssamtal genomförs årligen – senast i Tyskland under november 2004. Kommande stabssamtal planeras genomföras under det första kvartalet 2006.

Förmågan att lösa markoperativa uppgifter utvecklas främst genom utbyte mellan ländernas militärhögskolor. I fokus är mekaniserad strid och strid i bebyggelse. Vidare sker utbyte (växeltjänstgöring) på förbandsnivå mellan mekaniserade förband.

Vidare sker utbyten i kontexten markoperativa uppgifter - bekämpning av luftmål.

Army-to-Army Talks genomförs årligen. Kommande samtal planeras genomföras i Tyskland under december 2005.

Förmågan att lösa sjöoperativa uppgifter utvecklas främst genom bi- och multilaterala samövningar i kontexten ubåtsjakt och minröjning. Samövningarna syftar främst till utveckling inom funktionerna ledning, logistik, verkan mot sjömål, underrättelse- och säkerhetstjänst och informationshantering.

Försvarsmakten sänder regelbundet elever till den tvååriga nationella kursen vid Fuhrungsakademie.

Ett multinationellt samarbete sker med Tyskland, Storbritannien, Frankrike, Spanien och Italien avseende utveckling av det framtida soldatsystemet.

Försvarsmakten deltar årligen i övning ELITE (Electronic Warfare Live Training Exercise) med flyg- och luftvärnsförband.

Ett samarbete i kontexten Combat Survival and Rescue (CSAR) och Survival Evasion Rescue and Escape (SERE) sker på multilateral basis med Tyskland, Belgien, Frankrike, Spanien, Italien, Nederländerna och Storbritannien.

Fortsatt utveckling sker av samarbetet inom underrättelse- och säkerhetstjänsten mellan FM UndSäkC och tyska motsvarigheten vad avser metoder och teknik.

Sverige har en resande förbindelseofficer vid EU OHQ i Potsdam.

3.5.33 *Ukraina*

Sveriges försvarsattaché i Polen är sidoackrediterad i Ukraina.

Stabssamtal genomförs årligen.

Bilateralt samarbete förekommer i begränsad omfattning. De bilaterala aktiviteterna sammanställs i en så kallad arrangemangsplan som undertecknas av Försvarsmakten efter regeringsbeslut.

Samarbete sker inom försvarsmiljö- och EOD-området.

3.5.34 *Ungern*

Sverige har en resident försvarsattaché i Ungern.

Stabssamtal genomförs ej.

Begränsat bilateralt samarbete utöver vad som hänförs till Gripen-affären.

Det bilaterala samarbetet inom det luftoperativa området med den ungerska försvarsmakten är exportstödsrelaterat och utgörs bl a av utbildningar i Sverige samt ett av Försvarsmakten upprättat stöd på Caslav Airbase – s k ”in country support”.

3.5.35 *USA*

Sverige har en resident försvarsattaché i USA. Försvarsavdelningen består vidare av tre biträdande attachéer.

Stabssamtal genomförs årligen – senast i Sverige under juni 2004. Kommande stabssamtal genomförs under juni 2005 i USA.

Omfattande bilateralt samarbete sker inom samtliga sakområden.

Utvecklingen inom funktionerna ledning och informationshantering sker genom samarbetet med United States Joint Forces Command (USJFCOM) i form konceptstudier och experiment.

Försvarsmakten har en samverkansofficer placerad vid USJFCOM.

Bilateralt samarbete med USA sker i kontexten Partnership for Peace Simulation Network (PpP SIMNET). Övningarna i VIKING-serien som har ett mycket gott nationellt och internationellt renommé utgör ett konkret resultat härvid.

Förmågan att lösa markoperativa uppgifter utvecklas främst genom utbyten på förbandsnivå i kontexten vinterförmåga. Funktionen verkan mot luftmål utvecklas genom utbyte i kontexten luftvärn.

Förmågan att lösa luftoperativa uppgifter utvecklas genom utbildningen av (svenska) provflygare.

Förmågan att lösa sjöoperativa uppgifter utvecklas främst genom samövningar på bi- och multilateral basis i kontexten minröjnings-, ubåtstaktik- och ubåtsjaktövningar. Dessa övningar syftar främst till utveckling inom funktionerna ledning, logistik, underrättelse- och säkerhetstjänst, verkan mot sjömål, strategisk rörlighet och informationshantering.

Navy-to-Navy Talks förs årligen.

Försvarsmakten sänder årligen ett antal elever till amerikanska militära skolor och kurser.

USA har visat ett konkret intresse för Försvarsmaktens kompetens inom områdena:

- ubåtsoperationer kustnära och i skärgårdsmiljö ("in the littorals")
- ubåtsjakt kustnära och i skärgård
- amfibieoperationer kustnära och i skärgård.

Som följd härav kommer det bilaterala samarbetet på ubåtsområdet (Ubåt i Västerled) att inledas under slutet av det första halvåret 2005 i San Diego.

USA har vidare visat ett särskilt intresse för Försvarsmaktens kompetens inom områdena:

- Peace Keeping (generellt – alla nivåer)
- Civillian Military Cooperation (CIMIC).

3.5.36 Österrike

Sverige har en resident försvarsattaché i Österrike med sidoackreditering i Slovakien.

Stabssamtal genomförs ej.

Bilateralt samarbete sker i viss omfattning som en följd av tidigare export.

Förmågan att lösa markoperativa uppgifter sker genom utbyten på arméförbandsnivå.

Försvarsmakten har tidigare utbildat österrikiska piloter i Sverige.

Österrike har markerat att man är intresserad av ett utökat bilateralt samarbete med Försvarsmakten inom flera områden.

3.6 Försvarsmaktens internationella materielsamarbeten

Syftet med Försvarsmaktens deltagande i internationella materielsamarbeten är att:

- utveckla interoperabla förband som skall kunna verka vid internationella insatser
- dela kostnader för utveckling, anskaffning och vidmakthållande av materiel med annat land/andra länder
- överföra och utbyta teknologi för att fortsatt kunna utveckla och livstidsförlänga kvalificerad materiel
- bidra till att stärka den svenska försvarsindustriella basen genom exportstödsverksamhet.

Internationell verksamhet inom försvarsmaterielområdet består av bilaterala verksamheter och aktiviteter inom ramen för Försvarsmaktens deltagande i MoU-kommissioner samt multilateralt samarbete inom t ex EDIR-FA och NORDAC. Kontaktskapande verksamhet genomförs genom Försvarsmaktens deltagande i olika internationella försvarsmaterielutställningar, försvarssymposier, internationella flygdagar och örlogsbesök för att skapa förutsättningar för framtida möjligheter till samarbete.

3.6.1 *Multilaterala samarbetsformer*

EDA

Europeiska Unionen (EU) har etablerat en organisation benämnd European Defence Agency (EDA), vars ansvarsområde är att koordinera forskning, förmågor för EU:s krishantering, kravharmonisering och anskaffning. Införandet av EDA påverkar arbetet inom nuvarande samarbetsorganisationer såsom WEAG och ECAP. Exempelvis kommer det existerande samarbetet inom WEAG att under 2005 successivt inlemmas i EDA. Försvarsmakten kommer inte att ha direkt representation och påverkansmöjlighet i EDA såsom nu är fallet i t ex WEAG och ECAP. Det är av betydelse för Försvarsmakten att kunna representera i EDA styrelse i frågor rörande förmågor (capabilities) och ”armament”.

WEAG

Western European Armament Group avvecklas senast den 30 juni 2005. Samarbetspunkter överförs till andra existerande samarbetsformer, i huvudsak EDA.

EDIR-FA

European Defence Industry Restructuring-Framework Agreement (EDIR-FA), som för närvarande är Försvarsmaktens viktigaste samarbetsorganisation, då det möjliggör ett nära samarbete mellan de största producenterna av försvarsmateriel i Europa (Tyskland, Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien och Sverige). Försvarsmakten deltar inom flera områden och med högst ambition inom SC6, Harmonisation of Military Requirements (HMR), vilken arbetar med kravharmonisering utgående från identifierade förmågebrister. I dagsläget är åtta undergrupper inom HMR verksamma med harmonisering av krav inom lika många områden. Sverige är under 2005 också ordförandenation i HMR och kommer att efterträdas av Frankrike.

NORDAC

Nordic Armament Cooperation (NORDAC) är ett etablerat och väl fungerande samarbete med en rad etablerade projekt-, samarbets- och förundersökningsgrupper. Arbetet inom NORDAC är i hög grad inriktat på att finna områden där gemensam utveckling och anskaffning är möjlig. Syftet är främst att dela kostnader vid anskaffning eller underhåll men även utbyte av information kring nationernas lika materielsystem.

NATO-PFF

Det främsta målet för den materielrelaterade samverkan inom ramen för NATO-PFF är interoperabilitet. Försvarsmakten deltar med representanter i studie- och arbetsgrupper som arbetar med interoperabilitetsfrågor inom NATO-PFF. Deltagande i detta samarbete är betydelsefullt för Försvarsmaktens förmåga att utveckla förband för internationella insatser och för uppfyllande av PARP-mål.

ECAP

Inom EU har European Capabilities Action Plan (ECAP) inrättats för att åtgärda de kvarstående brister i uppfyllandet av Headline Goal 2003, som inte kan åtgärdas genom utökade bidrag från medlemsstaterna. ECAP omfattar i dagsläget 15 projektgrupper ledda av initiativtagande medlemsstater. ECAP omfattar inte bara framtagning av förmågor genom anskaffning utan också kvalitativa områden, såsom interoperabilitet, strukturer och metoder. De anskaffningsrelaterade projekten kan utvecklas mot internationella materielsamarbeten. Svensk medverkan i ECAP omfattar för närvarande deltagande i projektgrupperna HQ, UAV, lufttankning, specialförband och NBC samt ledning, tillsammans med Storbritannien, av projektgrupp ISTAR Framework.

3.6.2 Bilateral samarbetsformer

Det bilaterala samarbetet har hittills varit den mest effektiva samarbetsformen vad gäller att identifiera och genomföra samarbetsprojekt.

Viktiga samarbetsländer är:

- USA. Främst för teknologitillgång och interoperabilitet.
- Storbritannien. Delade kostnader och som ledare av internationella operationer.
- Frankrike.
- Nederländerna.
- Tjeckien, Ungern och Sydafrika. Exportstöd som med tiden övergår till bilateralt samarbete genom vård av ingångna samarbetsavtal och åtaganden. En resurskrävande insats inom Försvarens internationella materielsamarbeten och exportstöd.

Försvarens makt deltar i regeringens MoU-kommissioner för försvarsmaterielsamarbete. Försvarens makt har ordföranderoll i tre av dessa kommissioner.

Försvarens makt ger inom anslag 6:2 uppdrag till FMV att genomföra den faktiska bilaterala verksamheten på nivån under MoU-kommissioner.

Samarbetsformerna har i sina processer ofta en egen utbyggd strukturell förmåga att vidareutveckla, ominrikta eller avveckla enskilda samarbeten. En helhetssyn på materielsamarbeten och materielens LCC (Life Cycle Costs) är för framtiden en viktig del som kan utvecklas inom respektive samarbetsform. En ökad funktionell samordning och gemensamt resursutnyttjande, exempelvis ”pooling” för att nå effektivitets- och rationaliseringseffekter är eftersträvarvärd och ett fokus på att utveckla denna typ av samarbeten kan tillföras syftet för de olika samarbetsformerna.